

# Bijbelstudie stilte

## Prediker 4:17-5:6

*Deze studie heeft een redelijk hoog filosofisch karakter; logisch volgend uit het filosofisch karakter van de Bijbeltekst: houd daar rekening mee als je deze tekst wilt gaan bespreken!*

### Tekst

Lz. Prediker 4:17-5:6

#### SV1637

17 <sup>37</sup>Bewaert <sup>38</sup>uwen <sup>39</sup>voet als ghy ten Huysse Godes ingaet, ende zijt liever nae by <sup>40</sup>om te hooren, <sup>41</sup>dan om der sotten slacht-offer te geven: <sup>42</sup>want sy en weten niet dat sy quaet doen.

1 <sup>1</sup>Weest niet te snel met uwen monde, ende u herte en haeste niet <sup>2</sup>een woort voort te brengen voor Godes aengesichte: want Godt is inden hemel, ende <sup>3</sup>ghy zijt op der aerde: daerom <sup>4</sup>laet uwe woorden weynich zijn.

2 Want <sup>5</sup>[gelijk] de droom komt door veel besicheyts: alsoo de stemme des sots door de veelheyte der woorden.

3 <sup>a</sup>Wanneer ghy eene gelofte aen Godt sult belooft hebben, en stelt niet uyt de selve te betalen: want hy en heeft geen lust <sup>6</sup>aen de sotten: wat ghy sult belooft hebben, betaelt het.

4 <sup>b</sup>Het is beter dat ghy niet en belooft, dan dat ghy belooft ende niet en betaelt.

5 En laet uwen monde niet toe, dat hy <sup>7</sup>u vleesch <sup>8</sup>soude doen sondigen: <sup>9</sup>noch en segt niet voor het aengesichte <sup>10</sup>des Engels, dat het <sup>11</sup>een dwalinge was: <sup>12</sup>waerom soude Godt grootelicks toornen, <sup>13</sup>om uwer stemme wille, ende <sup>14</sup>verderven het werck uwer handen?

6 Want <sup>15</sup>gelijk <sup>c</sup>inde veelheyte der droomen ydelheden zijn: alsoo <sup>16</sup>[in] vele woorden: <sup>17</sup>maer vreest ghy Godt.

#### NBG'51

17 Behoed uw voet, als gij naar Gods huis gaat; immers, naderen om te horen is beter dan het offeren der dwazen, want die weten niet, dat zij kwaad doen.

1 Wees niet overijld met uw mond, en uw hart haaste zich niet om een woord voor Gods aangezicht uit te spreken; want God is in den hemel en gij zijt op de aerde, laten daarom uw woorden weinige zijn.

2 Want gelijk de droom komt door veel bezigheid, zo dwaas gepraat door veel woorden.

3 Als gij God een gelofte gedaan hebt, talm er dan niet mee die in te lossen, want Hij heeft geen welgevallen aan de dwazen; wat gij beloofd hebt, moet gij inlossen.

4 Het is beter, dat gij niet belooft dan dat gij belooft en niet inlost.

5 Geef uw mond geen gelegenheid om u te doen zondigen, en zeg niet in tegenwoordigheid van den Godsgezant, dat het een vergissing was; waarom zou God vertoorn worden over uw woorden en het werk uwer handen verderven?

6 Want er zijn dromen in menigte, zo zijn er ook talrijke ijdele woorden; vrees echter God.

#### NBV

17 Betreed Gods tempel met bescheiden tred. Je kunt er beter heen gaan om te luisteren dan om er het offer van een dwaas te brengen. Zo iemand weet niet eens dat hij een slechte daad verricht.

1 <sup>(5:1)</sup>Wees niet te haastig met je woorden en doe God niet overijld met heel je hart geloften. Want God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn.

2 Drukke leidt tot dromerij en veel praten tot gebazel.

3 <sup>(5:3)</sup>Wanneer je God toch een gelofte doet, los die dan ook spoedig in. God is niet gesteld op dwazen. Los dus je geloften in.

4 Je kunt beter geen gelofte doen dan een gedane gelofte niet inlossen.

5 Sta je mond geen loze, zondige geloften toe en zeg niet naderhand tegen de priester dat ze een vergissing waren. Wil je soms dat God zich kwaad maakt over dergelijk gepraat en moet hij wat je hebt bereikt te gronde richten?

6 Dromerij en lege woorden zijn er al genoeg. Dus heb ontzag voor God.

# Bijbelstudie

- Lz.** Prediker 4:17  
**O** *Wat bedoelt de schrijver met vs. 17?*  
**B** *Geldt deze regel nog, dunkt u?*  
**T** *Hoe ga je zelf naar de kerk toe?*

- Lz.** Prediker 5:1  
**O** *Wat bedoelt de schrijver met vs. 17?*  
**B** *Hoe interpreteer je deze regel als je denkt aan (je eigen) gebed?*  
**T** *Heb jij stille tijd met God? En dan dus ook echt stil?*

Een citaat:

*Stilte als de ware aard van de theologie. Hoe dicht zijn we hier bij Wittgenstein<sup>1</sup>. Het doet me denken aan een kerkdienst die ik eens meemaakte, waarin een jonge predikant, vers van de universiteit, zijn intrede deed in zijn eerste gemeente. Als tekst voor de overdenking had hij gekozen twee verzen uit Prediker (5: 1 en 2)<sup>2</sup>:*

*'Behoed uw voet, als ge naar Gods huis gaat, want naderen om te horen is beter dan het offeren der dwazen.*

*Wees niet overijld met uw mond, en uw hart haaste zich niet een woord voor Gods aangezicht uit te spreken, want God is in de hemel en gij zijt op de aarde; laten daarom uw woorden weinige zijn.'*

*Het eerste vers was voor de gemeente bedoeld: Zo ga je naar de kerk, met behoedzame voetstap, met ingehouden adem naderen om te horen. Het tweede was voor hem zelf: Als hij zou spreken, dan vanuit de stilte, waar God woont.*

*Want in de stilte, daar gebeurt het. Daar wordt God ontmoet, ervaren. En de ervaring van God, daar gaat het om in het leven van de gelovige en dat hoort, zegt Polkinghorne<sup>3</sup>, de agenda van de theologie voor te schrijven (hij noemt dat een bij uitstek wetenschappelijke aanpak!); die twee horen onafscheidelijk bij elkaar. (p. 155)*

- B** *Agreed?*  
**B** *Maar wat nu met de objectieve openbaring van God? Wordt die niet met deze subjectieve benadering buitenspel gezet?*  
**T** *Waar voel jij je het prettigst bij: stilte met God, of communicatie (en daar hoort het Woord bij)?*

**Lz.** Prediker 5:2

- B** *Mee eens?*  
**T** *Ga jij ook dromen van drukte?*  
**T** *Weet jij wanneer zwijgen goud is, hoewel spreken vaak zilver? Oftewel: weet je wanneer te zwijgen?*

**Lz.** Prediker 5:3-5

**Sidenote:** de Engel, de Godsmen en de priester zijn alle vertalingen van een woord dat de primaire betekenis 'boodschapper' heeft; het kan ook nog profeet (in de Oud-Testamentische betekenis van

---

1 Ludwig Wittgenstein was een filosoof die als laatste stelling in zijn eerste meesterwerk (er volgde er nog 1) stelde: *7 Wovon man nicht sprechen kann, darüber muss man schweigen.*

Hij bedoelde daarmee dat je over de echt belangrijke dingen in het leven, religie, poëzie, etc., niet moet spreken, maar dat gewoon ondergaan.

2 Van den Beukel vergist zich; dit zijn 4:17 (gedeeltelijk) en 5:1. Voor zover ik heb kunnen nagaan zijn er geen Nederlandse vertalingen die dit 5:1-2 noemen.

3 John Charlton Polkinghorne, KBE, FRS is een Engelse natuurkundige, theoloog en Anglicaans priester die veel geschreven heeft over de relatie wetenschap en geloof.

dit woord) zijn, of ambassadeur of afgevaardigde. Het gaat hoe dan ook over iemand die direct in Gods dienst staat en aan wie bekend dient te worden dat de belofte loos was.

- O** *Probeer samen te vatten wat Prediker hier nu precies zegt over beloften. Wel of niet doen?*
- B** *Ken je God als iemand die boos wordt en dat wat je hebt bereikt te gronde richt?*
- Lz.** Prediker 5:6
- T** *Hoe zorgvuldig wil jij zijn in beloftes doen?*

## **Bronnen**

A. van den Beukel, *Met andere ogen: over wetenschap en het zoeken naar zin*, 1999<sup>5</sup>, Uitgeverij Ten Have b.v., Baarn, 1994<sup>1</sup>

- 37 Dit 17 vers voegen eenige aen het 5 cap. als sprekende van eenerley materie, als in het selve verhandelt wort.
- 38 De sin is, hebter acht op waer ghy gaet als ghy nae den Tempel gaet, ghy en gaet niet nae eene gemeyne plaetse, maer nae een plaetse die heylich is, ende heyiligen dingen toege-eygent: So datmen daer moet verschijnen in ootmoedicheyt, ende met eerbiedinge, als voor Godes aenschijn.
- 39 Of, *voeten*, want het Hebr. woort wort tweederley gelesen.
- 40 T.w. Godes heylige woort, om daer door in sijne heylige kennisse onderwesen te worden.
- 41 D. dan om te geven dat de sotten geven, T.w. Een uysterlick slacht-offer, sonder geloove ofte boetveerdicheyt. De vroomende ware Godts-dienstige, gaven offerhanden, sulcx deden oock de dwase, dat is, de hypocriten ende geveysde heylige: de Godt-salige en deden sulcx niet als meynende Godt den Heere met dat uysterlicke werck te versoenen, ende voor hare sonden daer mede te betalen: maer dat meynende de dwase. Siet 1.Sam. 15.22. Psal. 50.8. Prov. 15.8. ende 21.27.
- 42 T.w. als sy met sulck een herte ende gemoet offerhanden doen. And. *gewisselick sy en weten niet [dan] quaet te doen.* And. *sy en weten niet wat sy quaets doen.*
- 1 De sin is, Als ghy in't huys des heeren komt, om Godt te bidden, so en haest u so seer niet, dat ghy hem soudt aenbidden sonder aendacht. And. *weest niet te snel, etc.* Te weten, om den Heere onbedachtelick eenige belofte te doen.
- 2 Of, *eenich dinck.*
- 3 Derhalven, wil hy seggen, en moeten wy met dien grooten hooch-verhevenen Godt niet spreken, als ofmen met sijns gelijcke te doen hadde: maer men moet voor sijne hooge Majesteyt verschijnen in alle nedericheyt ende ootmoedicheyt, gedachtich zijnde, dat wy arme aerd-wormen zijn.
- 4 T.w. die ghy in't bidden gebruyckt. Den regel van recht ende wel te bidden met weynich woorden, heeft ons de Heere *Christus* voor-geschreven, Matt. 6.7.
- 5 D. gelijck het veel droomen spruyt uyt de veelheyt der dingen, daer mede men 'sdaechs bekommert ende besich is: alsoo spruyt het gesnater der sotten uyt den lust ende gewoonte van veel te spreken.
- a Num. 30.3. Deut. 23.21.
- 6 D. aen de geveysde ofte lichtveerdige menschen, die in noot zijnde, groote beloften doen: maer als sy daer uyt verlost zijn, hare beloften lichtelick verge ten.
- b Deut. 23. versen 21, 22.
- 7 D. u, of u lichaem, u verdorven vleesch.
- 8 Mits weygerende uwe gelofte te betalen.
- 9 T.w. als hy u komt af-eysschen 't gene ghy belooft hebt.
- 10 Sommige verstaen hier door den *Engel*, onsen Heere *Christum*, die genoemt wort *de Engel des verbonts*, Malac. 3.1. Siet Exod. 23. op *vers* 20. Andre, den Priester, ofte Leeraer, die een Engel, ofte Sendt-bode Godes is, Malac. 2.7. 1.Cor. 11.10. ende 2.1, *etc.*
- 11 Of, misverstant, foute, onwetenheyt, D. een foute der onwetenheyt. Als of hy wilde seggen, Ick en hebt alsoo niet gemeynt, of, ick hebbet onvoordachtsaemlick beloofd, ende daerom begeere ick van die belofte ontslagen te wesen.
- 12 De sin is, Waerom wilt ghy het soo maken, dat Godt sich heftich tegens u vergramme, om sulcker redenen ende daden wille? Ghy sult voorwaer qualick varen, indien ghy hier inne niet by tijts voor u en siet, Exod. 23.21.
- 13 Dat is, over u seggen, van wegen sulcke lichtveerdige beloften ende onnutte uytvluchten.
- 14 D. dat Godt soude qualick gelucken laten al wat ghy ter hant treckt.
- 15 De sin is, De droomen en hebben dickwijls niet te beduyden, ende daer en volcht niet na. soo is't dan ydelheyt. And. *want [gelijck] wanneer de droomen vermenichvuldigen, oock de ydelheden [vermenichvuldigen] alsoo is't oock met vele woorden.*
- c Prov. 10.19.
- 16 Of, *in vele saken, in vele dingen.*
- 17 Als of hy seyde, 'T en is niet veel seggen niet te doen, maer met de daet, ende met eene ware Godt-vreesentheyt, wannermen voor het aengesichte des Heeren verschijnt. And. *Daerom vreest Godt.* D. dewijle hy de macht heeft u te straffen, so vreest sijnen toorn.
- (5:1) Jak. 1:19  
(5:3) Deut. 23:22